

Pál Emese

Hadjáratok imitálása. A kitalált hagyományok identitáserősítő és közösségformáló szerepe

Szentegyházán 2006 óta minden évben megszervezésre kerül az *Őszi hadjárat*, amely egy, az 1848–49-es történelmi eseményeket felelevenítő háromnapos, szokáselemekben és szimbólumokban gazdag rendezvény. Időpontja minden évben az október 6-ához legközelebb eső hétfője. Péntek délután kezdődik, és vasárnap estig zajlik az esemény. A rendezők és résztvevők így az 1848–49-es forradalom és szabadságharc hősei mellett az aradi vértanúk emléke előtt is tisztelnek.

Tanulmányomban arra keresem a választ, hogy miért és milyen céllal hozták létre ezt az eseményt, illetve egy ilyen frissen megalkotott hagyomány mitől képes fennmaradni és működni. Kutatásaim során az is érdekelt, hogy mi lehet a mozgatórugója a rendezvénynek és minek köszönhető az, hogy az említett kisvárosban és annak környékén képes népes tömegek megmozgatására és aktivizálására.

Kutatásom során megfigyeléseket végeztem a helyszínen, az esemény elemeit, hatásait, funkcióit és a hozzá kapcsolódó médiatartalmakat is megvizsgáltam. A szokáskutatás ismert módszerei közül a strukturált elemzést, rendszerezést választottam. Félig strukturált interjút készítettem a szervezőkkel, annak érdekében, hogy megismerjem a rendezvény megszervezésének hátterét, részleteit, követett mintáit, illetve azt, hogy mindez mit jelent az érintettek számára, hogyan látják az Őszi hadjárat sikerét és megmaradásának okát. Az írott források, a médiatartalmak és a fellelhető dokumentumok elemzése mellett fontosnak tartottam, hogy a résztvevőkkel és a távolmaradókkal is interjút készüljenek. Tanulmányom a doktori kutatásom keretében készült el, melynek témája a székelyföldi kitalált lovas- és huszárhagyományok.

Az Őszi hadjárat egy olyan kitalált hagyomány, amelynek nemzeti emlékünnepek funkciója is van. A megrendezett ütközetet, csatajelenetet is magába foglaló ünnepség során elsősorban az 1848–49-es történelmi események felelevenítésén van a hangsúly, a lovakkal és szekerekkel történő hadba vonulás eljátszása alkotja a tulajdonképpeni rendezvényt. Ugyanakkor ebbe a keretbe illeszkedik az aradi vértanúkra való helyi megemlékezés is.

Az esemény kiindulópontja rendszerint Szentegyháza, a Hargita-hegység déli lábánál fekvő kisváros. Az Őszi hadjárat azonban nem csak Szentegyházát érinti, hanem a környező falvakat is, az adott évi útvonaltól függően: Kápolnásfalut, Lővét, illetve Homoródalmást.

A hadjárat résztvevői elsősorban hagyományörző huszáregyesületek tagjai (lovakok, gyalogos huszárok, kocsisok, huszárlányok), de az eseményen évről-évre jelen vannak vallási és politikai előljárók, történészek, médiaszereplők, néptáncscsoportok, kórusok és a helyi lakosok. Mellettük meghívott vendégek (pl. testvételepülések képviselői), turisták, a sajtó képviselői, valamint a résztvevők biztonságának érdekében egészségügyi dolgozók is jelen vannak az eseményen. A sereg által meglátogatott falvakban előadott toborzó jelenetet követően a helyiek közül is csatlakoznak a hadba vonulókhöz.

Szakirodalmi áttekintés

Az emlékünnepek képesek bevonni az egyéneket és a különböző csoportokat egy adott kultúrába és képesek azonosítani őket az illető kultúrával (Gráfik–Voigt 1981: 241). Egy adott ünnep funkciói és jelentései a megszokotthoz, a hétköznapok rendjéhez való viszonyításban elemezhetők és értelmezhetők. Az ünnepek általában megszegik a hétköznapok szabályait (Mohay 1996: 909). Az Őszi hadjárat esetében is megfigyelhető, hogy megpróbálja a hétköznapok sablonosságából kiemelni és behelyezni a múlt egy jelentős eseményébe a résztvevőket.

A székelyföldi ünnepek szerkezetébe az 1989-es rendszerváltást követően fokozatosan épültek be különböző karneváli elemek, nemzeti jelképek, színes szalagok, elterjedtek a népviseletben és szekéren történő felvonulások, énekes és táncos megmozdulások, amelyek évről-évre derűsebbé, vidámabbá és színesebbé tették az ünnepeket. A megszervezett emlékünnepek gyakran kiváló alkalmat nyújtanak egyházi méltóságok, közéleti személyiségek, politikusok és művészek közszereplésére is (Pozsony 2006: 278). Ezt az Őszi hadjárat is jól példázza, hiszen szekerekkel történik meg a hadba vonulás eljátszása, viseletben jelennek meg a résztvevők, zászlókat tűznek a szekerekre, valamint táncjelenetek és énekek is tarkítják a toborzásokat. A szekereken népdalokat, katonadalokat, szerelmi dalokat énekelnek a résztvevők és a vallási, valamint a közéleti személyiségeknek lehetőségük adódik nyitóbeszéd mondására, köszöntésekre, koszorúzásra.

Annak ellenére, hogy Erdély-szerte népszerűek napjainkban a lovas és huszárhagyományok, sehol nem találtam példát ilyen jellegű megmozdulásra, a hadba vonulás imitálására. Az esemény létrehozásának és megalakulásának módja azonban indokolható, ugyanis Jan Assmann szerint a modern korban számos példa található arra vonatkozóan, ahogyan az értelmiségiek próbálják megkonstruálni egy-egy etnikai közösség történelmét. Ezek alappillérei általában múltbeli események, helyszínek vagy tárgyi emlékek, amelyek reprezentálják egy nemzeti közösség sajátos identitását és kultúráját (Assmann 1999: 45).

A kollektív emlékezés mindig konkrét időhöz, helyhez és meghatározott csoporthoz kötődik és megújító, visszaállító jellegű. Minden egyes korszakban és helyen rugalmas az újrászerveződésre. Árnyaltan fejezi ki egy csoport önképét, pozitív és negatív tulajdonságait, követendő életmintáit, magatartásformáit (Assmann 1999: 39). Jan Assmann fontos szerepet tulajdonít a kollektív emlékezet kapcsán a megalapozó és az életrajzzal összefüggő emlékezésmódoknak, amelyek elősegítik az emlékezés és az identitás működését, ugyanakkor társas kapcsolatokra építkeznek. A rítus és az ünnep szimbolikus eszközökkel fejezik ki az emberi élet alapvető értelmét, így a kulturális emlékezet elsődleges szerveződési formájává válnak. Fontos szerepet játszik ezek kapcsán a megjelenítés, valamint a kollektív részvétel. Egy csoport identitásának kialakítását és működését biztosíthatják az időben és térben szabályszerűen visszatérő ünnepek, amelyek a közösség összetartozásának érzését is elősegítik (Assmann 1999: 52–57).

Eric Hobsbawm a hagyományteremtés folyamatában a kollektív emlékezetet kitalált hagyományként értelmezi. Fontos szerepe van ezekben az intézményeknek és a politikai ideológiáknak, mozgalmaknak. A kitalált hagyományok társadalmi és politikai funkcióik nélkül nem lennének képesek létrejönni és megszilárdulni. Nyilvánvalóan manipuláló céllal találják ki ezeket (Hobsbawm 1987: 181). Azonban a politikai funkciók közvetítése a kitalált hagyományok többségében nyíltan felvállalt dolog.

A szorosabb társadalmi, közösségi kötelékek meglazulásakor a helyi elit tagjai általában mesterséges kontextusokat, rituális kommunikációs helyzeteket kezdenek kiépíteni, létrehozni, amelyek összetartó erőként szolgálhatnak a társadalmi együttélés számára (Jakab 2012: 46). Kovács Ákos öt példán keresztül szemlélteti a kitalált hagyományok sajátosságait és felhívja figyelmünket a kritikai reflexióra. Vizsgálja azt, hogy mikor, kinek állt érdekében egy-egy néprajzi hagyományt feltalálni, illetve a helyi szokásokat új kontextusokba helyezni. Az egyházak, a helyi városi kultúrák és a politikai elitek számos alkalommal használták fel és használták ki a néphagyományokat. A szerző szerint a nemzeti hagyományok egyre inkább kezdenek elveszíteni a kapcsolatukat a történelemmel, ez helyett a pillanatnyilag használható emlékezet öröme válik fontossá. Szinte minden magyar hagyomány kitalált hagyománynak tekinthető, amelyek történeti vizsgálatánál jól érződik a változó politikai rendszerek hatása, újítása és azok különböző irányai. (Kovács 2006.)

Székelyföldön a rendszerváltás után egyre több olyan lokális rendezvény került megszervezésre, amelyek az adott társadalom egészét képesek voltak mozgósítani. Ilyenek a városi ünnepi mintákra épülő falusi búcsúk, az egyházi szertartások, a hagyományos nemzeti ünnepek és a város- és falunapok. A napjainkban megszervezett lokális, városi ünnepek funkciói is hasonlítanak a hagyományos ünnepalkotáshoz. Fontos az önreprezentáció, önkifejezés, öngizolás és a turizmus szerepe is. Szimbolikus eszközökkel alkotják újra a faluközösségeket, amelyekre hazavárják a más városokba, falvakba elszármazott lakosokat is (Pozsony 2006: 278–279).

Az Őszi hadjárat is a falunapokhoz hasonló funkciókat tölt be, a helyi társadalom egészét képes mozgósítani. Munkaközösségek, egyesületek, alapítványok,

szomszédsgok és különböző baráti körök, csoportok vesznek részt a rendezvényen, egy-egy szekéren hadba vonulást imitálva. Aki nem résztvevő, az általában a kapuja előtt vagy a központban kínálja meg a hadba vonulókat, kaláccsal, borral, pálinkával. Nagyon sok helybéli vesz részt a távolabbról érkező vendégek elszállásolásában, illetve sokan befogják lovaikat és a kocsis szerepét betöltve vállalják a szállítást.

Ezek a lokális ünnepek tudatosítják az emberekben, hogy melyik csoporthoz tartoznak, összetartozást és az egységesség érzetét keltik, befolyásolják a kollektív tudatot és emlékezetet. Legtöbbször létre is hozzák és cselekszik azt, amit társadalmi és kulturális mintának vélnék (Hesz 2004: 62).

Az emlékünnepek szerkezetére számos hatalmi rendszer, változás és eszme hatott, sok esetben tiltották őket a történelem során. Napjainkban a szerkezeti, jelképi és szövegek szintjén lévő változásra is jellemző a *hiperrepresentáció* (Pozsony 2015: 237–244).

A reprezentációk társadalmi képzeté alakulását meghatározzák a terek kezelésének módjai is és az identitások szerveződésének folyamatai. A közösségi és egyéni identitások értelmezésénél kiemelt szerepet kap az emberanyag, az anyagi feltételek, a technikai adottságok, a médiakultúra adott formái és az ideológiai összetevők (Appadurai 1996, idézi Keszeg 2015: 14). A közösségi identitások kijelölik területeiket és azok határait, a másokhoz való viszonyokat, barátokról és ellenségekről alkotott nézeteket és a múlt és jövő összefüggéseit is. A reprezentációk megkonstruáltak, nyilvánosak, szimbolikusak, látványszerűek és narratívák is lehetnek. Nem csak a reprezentációk tartalma, azonosítása a fontos, hanem a létrejöttük folyamata is (Keszeg 2015: 16–18).

A Serge Moscovici által megkülönböztetett modern társadalmi reprezentáció, mely szerint az emberek életének középpontjában a társadalmi érdekek, az érzések és a közvélemény töltik be a legfontosabb szerepet napjainkban, megfigyelhető az Őszi hadjárat során is (Moscovici 2002: 276).

Történelmi háttér

Mihály János történész szerint minden székelyföldi település történelme összefonódik a szabadságharc erdélyi eseményeivel, ugyanis minden helység hős honvédek és nemzetőrököt adott a forradalomnak.¹ Gál Sándor, aki a hadianyag gyártásért volt felelős 1849 tavaszán, szinte a szabadságharc végéig folyamatosan szállított hadianyagot, főként vasat, ágyúgolyókat és lőport a szentegyházi vashámorból.² Szentegyháza és a szabadságharc kapcsolatára utal az is, hogy 1994-ben egy régi kötött kapu kicserélése során három koporsót találtak, a koporsókból pedig az emberi maradványok mellett korabeli ágyúgolyók is előkerültek. Az ágyúgolyók egyike a mai napig látható a szentegyházi Múzeum Szállóban (Haáz 2012: 196).

1 *Hírvivő. Szentegyháza városi tanácsának hírlapja*. VII. évf., 1. szám, 2011. május.

2 *Historia Domus* 2.

Zepezaner Jenő tizenegy nyugalmazott honvédet említ meg név szerint Szentegyházáról, akik részesei voltak az 1848–49-es történelmi eseményeknek. Egy közülük tizedes volt, míg a többi közvitéz (Zepezáner 1999: 260–274).

Az esemény menete

2006 októberében, az I. Őszi hadjárat előtt az esemény programja megjelent a *Szentegyházi Hírlapban*. A „haditerv”, vagyis a konkrét programok mellett, fel-tüntettek a lovas vonulás térképes útvonalát. Kiemelt szerepet kapott két alcím, az *Előzmények* és a *Következmények*. Az előzmények közt szerepelt, hogy az esemény létrejöttét a Magyarországon megrendezett Tavaszi Hadjárat inspirálta, illetve említésre került, hogy a szentegyházi Huszáregylet és a Gyermekfilharmónia pályázati pénzből szervezi meg az ünnepséget. A következmények fejezetben kiemelték, hogy a hadjárat létrehozásának egyik nem titkolt célja az, hogy Szentegyháza Erdély leg-híresebb huszárközpontjává váljon. A cikkben felhívásként szerepel, hogy a részt-vevőknek a korabelihez hasonló öltözetben kell megjelenniük, illetve azt is hangsú-lyozzák, hogy a Duna Televízió stábja is részt fog venni az eseményen.³

A város akkori polgármestere azt nyilatkozta, hogy a hagyományörzés mellett az ünnepségnak fontos közösségformáló szerepe is van.

Szintén a *Szentegyházi Hírlapban* jelent meg egy helyi magyartanárnő írása, mely szerint az idei ünneplés nagyon különleges lesz, ugyanis dramatikus játékkal fogják megélni a toborzó körutat a résztvevők, „eljátsszák azt a toborzó kör-utat, amilyen lehetett (vagy, hogy valaki történelmi szörszálhasogatásba ne kezd-jen), lehetett volna 1849 dicsőséges tavaszi hadjáratakor egy ilyen toborzó körút és csapatmozgás.”⁴

2005 szeptemberében a helyiek bronz szobrot avattak Gábor Áron tiszteletére, majd a következő években további emlékművekkel bővült a megemlékezések hely-színe. A szoboravatások, koszorúzások, megemlékezések kiállítás-megnyitókkal is kiegészültek.

Az esemény elterjedésének és kibontakozásának következtében fontosnak tar-tottam, hogy elemezzem a résztvevőkre vonatkozó számadatokat, valamint az Őszi hadjáratral kapcsolatosan publikált szövegeket is. A rendezvény első 6 évéről meg-jelent egy összefoglaló, amelyben szinte minden évre vonatkozóan voltak számada-tok a résztvevőket illetően (lásd Mihály szerk. 2012). A későbbi évek résztvevőinek létszámáról dokumentumok, regisztrációs lapok, sajtóhírek, tudósítások elemzésé-ből sikerült képet kapnom. Ezekből kiderült, hogy a résztvevők száma egyre növek-szik: míg kezdetben 20 szekérnyi személlyel zajlott le a felvonulás, addig 2019-re a résztvevő huszárok száma már elérte a 100 főt, és a hadba vonuló szekerek száma a 65-öt. Egy szekéren a kocsisokkal együtt kb. 7–10 személy fér el.

3 *Szentegyházi Hírlap*. 2006. október. XV. évf., lásd: *Mellékletek* 1.

4 *Szentegyházi Hírlap*. 2006. október. XV. évf.

A tulajdonképpeni hadba indulás előtti napon, pénteken történik meg a vendégek fogadása és elszállásolása Szentegyházán. Általában egy délután 17 órától kezdődő ünnepi szentmisével kezdődik a program, melyet a templomtér közelében levő emlékművek megkoszorúzása követ. A találkozások, beszélgetések, vacsora után egy közös hangversenyre kerül sor, melynek során a Gyermekfilharmónia tagjai együtt énekelnek a helyi huszárokkal.

A konkrét hadjárat szombaton zajlik. Reggel 7 órától gyülekeznek, majd elindulnak a résztvevők. Az egész napos hadjárat alatt toborzások eljátszására, közös ebédre, vágta és csatajelenet bemutatására is sor kerül, majd Szentegyházára visszatérve, napnyugta után a résztvevők közös vacsorájával és huszárbállal végződik az esemény.

A vasárnapi program reggeli szentmisével kezdődik, majd ezt követi a szelertsi gyakorlótéren való gyülekező, ahol lovasbemutatót, főzőversenyt, céllövészetet és sportjátékokat tartanak. A közös bográcsozás után kiértékelő következik, illetve szavalatok, zenés fellépések, rövid színdarabok és megemlékezések képezik a kötetlenebb program részét. Végül estig tartó közös nótázással, énekléssel zárul a program.

Az esemény térhasználatát vizsgálva megállapítható, hogy a helységek központjai kerülnek előtérbe. Ezek nyitottsága lehetőséget ad a táncra, illetve az előadásokra és beszédekre. Gyakori a falvak határának szimbolikus átlépése is, ahol a szervezők engedélyt kérnek a helyiektől és a helyi polgármestertől a sereg átvonulásához. Zárt térként jelenik meg a szentegyházi Művelődési Ház, ahol a hangverseny zajlik, valamint a közös vacsorának és a huszárbálnak teret adó étterem. Pénteken és vasárnap szakrális terek is megjelennek: a római katolikus templom, illetve a hősök tiszteletére állított emlékművek helyszíne. Vasárnap, a hadjáratot követő napon, békés erdei környezetben, a településhez viszonylag közel zajlanak a kulturális események. A nyitott erdei térben lehetőség adódik a kötetlen, a rendezvény programjában nem szereplő tevékenységekre.

A szombati felvonulás során a sereg az érintett falvakon énekszóval és táncval vonul keresztül. Ez a vonulás mágikus körhöz is hasonlítható, mivel zárt, körmenetes jellege van, hiszen nap végén visszatérnek a kiindulási ponthoz, Szentegyházára. Ez alapján az esemény térhasználat szempontjából a helyváltoztató szokások típusába sorolható. A résztvevők által megtett útvonal évente változik.

A felvonulás során váltakoznak a szakrális és nem szakrális terek, ugyanakkor felértékelődnek a hétköznapiak során gyakran periférikusnak számító erdei magaslatok, az emlékművek helyei. Több olyan területet is érint a csapat, amelyek régebb Szentegyházához tartoztak, amiből arra következtethetünk, hogy a hajdani határkerüléssel is rokonítható a rendezvény.

Az esemény során számos karneváli elem jelenik meg, a felvonulás és az azt kísérő látványelemek, a szokás táncos, mulatós része is ebbe a kategóriába sorolható.

Nem mellékes szempont a nagymértékű étel- és ital fogyasztás jelenléte. A szerek egyfajta eszközei lehetnek a karneváli jellegű cselekvések megelevenítésének, mozgósínpadnak tekinthetők.

Következtetések

Az Őszi hadjárat vizsgálata során láthatóvá váltak azok a tényezők, amelyek az esemény létrejöttében szerepet játszottak. Az értékteremtés és értékörzés mellett a szervezők nyíltan felvállalták azt is, hogy Szentegyházát Erdély legjelentősebb húszárközpontjává akarják tenni.

A kitalált hagyományon alapuló rendezvény fennmaradásának sikere abban rejlik, hogy jó helyen és időben, tudatosan megválogatott reprezentációs eszközök segítségével, az igénynek megfelelően alkották meg. Ahogy Eric Hobsbawm is állítja „a tudatos invenció sikere arányban állt azzal, hogy mennyire sikerült olyan hullámhosszon sugározni, amire a közvélemény már rá volt hangolva” (Hobsbawm 1987: 128). Szentegyháza ilyen szempontból viszonylag ideális befogadó közegnek tekinthető, ugyanis itt már 37 éve működik a Gyermekfilharmónia, amely az Őszi hadjáratához hasonlóan a hagyományörzést tartja fő céljának. Működése alatt több generációval ismertette és szerettette meg a népdalokat, illetve tudatosította a székegy értékek fontosságát, a népdalok és a közösségé válás ereje által.

A tudatos megalkotás és megrendeztettség tehát jól érezhető az esemény alkalmán, időpontján, a meghívott résztvevőkön, a viselet használatának kötelezővé tételén és a helyszín kiválasztásán is.

Az eseményen való részvétel egyik fő motivációja a kíváncsiság, ugyanakkor úgy vélem, hogy meghatározó szerepet tölt be a média is az esemény népszerűsítésében. Nagy erővel bír az, ha egy kisváros hírlapjában megjelenik, hogy olyan rendezvény lesz ez, amelyre már első alkalommal a Duna Televízió stábjá is ellátogat. A média hatása azonban csak másodlagosnak tekinthető, mérvadóbb az a tény, hogy reális közösségi igény is van a hadjárat megszervezésére. Fontos, hogy egységes viseletben, együtt énekelve, emlékezve tükrözzék, azt, amit gondolnak és éreznek a helyiek.

Az Őszi hadjárat rendezése során a szervezők fontosnak tartják az emlékművek hangsúlyossá tételét, a múlt megjelenítésének szimbolikus terein való nyilvános ceremóniákat, amelyekhez kötődni lehet. Jól megfigyelhető a tudatos hagyományalkotási szándék a terek, az időpontok, a szimbólumok, és a reprezentációs eszközök megválasztása kapcsán. A kódok és szimbólumok mentén tükröződnek az esemény valódi funkciói, a hagyomány megélésének és őrzésének ideái. Nem elhanyagolható tehát a vizuális reprezentációknak tulajdonított szerep sem. Mindemellett azonban a rendezvény szórakoztató jellegű és fontos turisztikai vonatkozású funkciókat is betölt.

Elmondható, hogy a forradalomban és a szabadságharcban való történelmi szerep mértékétől függetlenül a kisváros és lakói, egy idő után szinte teljes mértékben képesek azonosulni a felvonulás által közvetített értékekkel, melyek tizennégy év alatt beépültek a köztudatba.

Jan Assmann gondolatai mentén elmondható, hogy ez az ünnep is, mint a kollektív emlékezés egyik formája, meghatározott helyhez és időhöz kötődik. Jól kifejezi egy csoport önképét és tulajdonságait, életmintáit, cselekvési, magatartási for-

máit. Rendkívül fontos szerepet kap ezek kapcsán a kollektív részvétel és a megjelenítés. Ez a rendezvény az évről-évre történő szabályszerű ismétlődésével biztosítja egy csoport identitásának kialakítását és működését, ezzel elősegítve a közösség összetartozásának érzését.

Az ünnepségek magában hordoz egy olyan szemléletmódot, amely mentén a csoport elkülönül az őket csak megfigyelőktől, identitásképző funkciója így abban nyilvánul meg leginkább, hogy a csoport minden tagja osztozik a reprezentációkban. Bizonyos cselekvések és tettek, interakciók által csoportokon belüli tevékenységek is megfigyelhetők, és látható a csoporton kívüliekhez való viszonyulás is, amely elhatárolódást sugall.

Látható, hogy a helyi közösség nyitott volt a kitalált hagyomány, a magyarországi minta átvételére és megszilárdítására, illetve arra, hogy részesei legyenek ennek a reprezentációs folyamatnak. Ebben nagy szerepe lehet a közösségi kontrollnak is és a szervezők népszerűségének, elismertségének is. Fontos a belső stabilitás, ugyanakkor azon érzés keltése is, hogy a közösség képes lépést tartani másokkal. Mindezek mellett a hagyományőrzés és a magyarságtudat ápolása sem mellékes.

A vendégek Szentegyházára való érkezése egyfajta szerepjátékra sarkallja a helyieket, olyan cselekvésekre, rítuselemek gyakorlására, zenés-táncos hagyományok továbbéltetésére, amelyekkel más alkalmakkor már nem igazán élnek (Pozsony 2015: 269).

Az általam vizsgált kitalált hagyomány számos lokális elemmel gazdagodott a magyarországi minta átvételét követően. A gasztronómiai elemek, a tér sajátosságai, az emlékművek, és a helyi közösségek is hozzájárulnak ahhoz, hogy egyedi és sajátos legyen az esemény.

Szakirodalom

Assmann, Jan

1999 *A kulturális emlékezet. írás, emlékezés és politikai identitás a korai magas-kultúrákban.* Atlantisz Könyvkiadó, Budapest.

Gráfik Imre – Voigt Vilmos

1981 *Kultúra és szemiotika. Tanulmánygyűjtemény.* Akadémiai Kiadó, Budapest.

Haáz Sándor

2012 Három koporsó. In: Mihály János (szerk.): *Őszi Hadjárat 2006–2011.* Udvarhelyszéki Kulturális Egyesület Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpont, Székelyudvarhely.

Hesz Ágnes

2004 „Ezen a napon csak magunkat ünnepeljük.” Falunap a Somogy megyei Cserénfán. In: Pócs Éva (szerk.) *Rítus és ünnep az ezredfordulón.* Tudományos konferencia Marcaliban, 2002. május 13–15. L'Harmattan – Marcali Városi Helytörténeti Múzeum, Budapest, 57–70.

Hobsbawm, Eric

1987 *A hagyomány. Bevezetés.* In: Hofer Tamás – Niedermüller Péter (szerk.): *Hagyomány és hagyományalkotás. Tanulmánygyűjtemény.* MTA Néprajzi Kutató Csoportja, Budapest, 128–182.

Jakab Albert Zsolt

2012 *Emlékállítás és emlékezési gyakorlat. A kulturális emlékezet reprezentációi Kolozsváron.* Kriza János Néprajzi Társaság – Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár.

Keszeg Anna

2015 *A holdbéli völgy képzelete.* Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár.

Kovács Ákos

2006 *A kitalált hagyomány.* Kalligram, Pozsony.

Mihály János (szerk.)

2012 *Őszi Hadjárat 2006–2011.* Udvarhelyszéki Kulturális Egyesület Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpont, Székelyudvarhely.

Mohay Tamás

1996 Töredékek az ünnepről. *Vigilia* 61. (12) 900–909.

Moscovici, Serge

2002 *A szociális reprezentációk elmélete.* In: László János (szerk.): *Társadalomlélektan. Válogatott tanulmányok.* Osiris Kiadó, Budapest, 210–289.

Pozsony Ferenc

2006 *Erdélyi népszokások. Egyetemi jegyzet.* (Néprajzi Egyetemi Jegyzetek, I.) KJNT – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár.

2015 *Háromszéki ünnepek. Dolgozatok háromszéki népszokásokról.* Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár.

Zepezánér Jenő

1999 *Udvarhelyszék az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc idején.* Haáz Rezső Kulturális Egyesület, Székelyudvarhely.

Imitarea campaniilor. Rolul tradițiilor inventate în construirea identității și a comunității

Campania de toamnă este un eveniment organizat în fiecare an la Vlăhița începând cu 2006. Durează trei zile și dezvăluie evenimentele istorice din 1848–1849. Evenimentul este bogat în obiceiuri și simboluri. În fiecare an se organizează în cel mai apropiat sfârșit de săptămână de 6 octombrie. În studiul de față autorul caută răspunsul la întrebarea pentru ce și în ce scop a fost creat acest eveniment. Îl interesează ce poate susține și cum funcționează o tradiție creată. Intenția de a crea tradiții se poate observa foarte bine în alegerea spațiilor, datelor și selecția instrumentelor de reprezentare. De asemenea evenimentul are funcții distractive și turistice importante. Acest eveniment care se repetă an de an asigură formarea și funcționarea unei identități de grup.

**Imitation of Campaigns. The Role of Invented Traditions
in the Construction of Identity and Community Building**

The Autumn Campaign has been organized since 2006, and the location where this takes place every year is Vlăhița. This event lasts for three days and it revives the historic events of 1848–1849. The event is highly marked by traditional customs and symbolic elements. In his the author is looking for an answer, principally, why this event was created and for what purposes. The conscious intention to create tradition is well observed in the choice of spaces, time, symbols and means of representation. The event is amusing and also has tourism-related functions. This event ensures the formation and functioning of a group identity by repeating itself every year. It promotes a sense of community.

Mellékletek

ŐSZI HADJÁRAT
 2006

HADITERV

Október 5. - csütörtök
 - készülődés, vendégfogadás

Október 6. - péntek
 - ünnepi szentmise, koszorúzás
 - díszbevonás a kultúrotthonban
 - lovasbemutató
 - hangverseny

Október 7. - szombat
 - csapatmozgás, verbevadás
 Homoródi solgyében (kb. 80 lovas, 18 szekeres vonulása, átlössz 50 km)
 - 8 órakor indulás Lovete Homoródiás Szentmárton Ilona völgye - Homoród
 - Fáklyás hazajövetel Kapolnás, Szentgyeházi falu

Október 8. - vasárnap
 - íjász-lovasbemutató
 - foodverseny
 - agygyógykezelés, célbalövés

Csütörtökön, október 5-án fogadjuk és szállásoljuk a külföldi- és helyi vendégeket. Meghívottaink lehetőségeik szerint hozzanak lovat, esetleg löszerszámat, korabeli fegyvereket és egyéb kellékeket magukkal. (elképzelhető, hogy beérhetnek lovakkal is, de nyereg és kantár nélkül)

Október 6-án a megemlékezési ceremónia a templomtéren lesz más után, a déli órákban, díszlőzötben, lovak nélkül. Részt vesznek a Mártonfi Iskola tanulói is. Koszorúzás után a Fűvés Zenekar indulóira leszünk a „buszjáratnyárs”. Az avató ünnepséget követően közös ebédtől biztosítunk a meghívottak rendelkezésére szendvics, csoporkok számára. Az esti hangversenyt a Gyermekfilharmonia mutatja be közösen a helybéli hagyományörző huszárok dalosaival a Gábor Aron Műv. Házban.

Másnapra 18-as dalok

A 7-4 (szombat) vonuláson részt vesz kb. 80 lovashuszár, 2 kecske és 18 szekérszámú meghívott (szentgyeházfalvi rezshanda, vöröskereszt- és más ellátást biztosító lányok, ifjak, meghívott vendégek). Szekerenként 10 fő. A vonuláson résztvevő személyeknek korabelihez hasonló öltözködésben kell megjelenniük.

A kb. 220 fő délebdűjtet bográcshál oldjuk meg a homoródi szentmártoni réten, szentmártoni segítséggel. Katonaruholás, verbevadás zajlik Lévéden, Almáson és Szentmártonban. A Duna TV stúdiója is elkísér bennünket egy kisebb szekéren. Szentmártonból rossz idő esetén autóbusszal szállítjuk hazra az azalék szekerezőket. Csörgő esős napon a körút csak Kápolnásfalut érinti. Ez esetben a Szentmártonban megkezdett bográcsgulyást Szentgyeházfaluban eszünk meg. Ebéd után hajvívás, korabeli sportok kapnak helyet az iskolai tornacsarnokban. Közös vacsorára a Balázs Gabi vendéglőben kerül sor az esti órákban.

A vasárnapi foodverseny, íjász- és lovasbemutató a szeltesvári gáttér mögötti réten tartatik. Céha löni nemcsak íjjal, hanem lépguskákkal is próbálhatnak a versenyzők. Közös bográcslás is helyet kap: a Vadász Egyesület, Tanács, Tűzoltók, Huszárok és Kóklók valamint a különböző kézművesek nagyobb mennyiségű ételt. A buszárlátással rendelkező meghívottak részeselek elosorban a javakból, aztán mások. A kíváncsiskodókat buszszállítja le a helyszínre.

Este: fegyvertétel, búcsúvacsoara a Múzeum Szállóban.

Előzmények:

- Magyarország minden év szeptemberében a Magyarországi Huszárok Hírnapjának címmel. Ez a Lovas Hadjárat.
- 2006. márciusában hazatértünk vele a magyar városok, melynek jelen volt a szentgyeházi huszárszolgálat képviselői is.
- 2006. június 11. rendezésére a Gyermekfilharmonia egy emlékfűvészt (csoporkot) amelyet főtisztokhoz szeltesvári díszes hangverseny.
- Az év végén a pályázat alapján a Magyarországi Huszárok Hírnapjának címmel. Ez a Lovas Hadjárat.

Következmények:

- Ezzel a Szentgyeházi Őszi Hadjáratot szerveztük.
- Helyi lakosok részének hazatérésének céljából.
- Szentgyeházi Izsák Erdély legújabb huszárszolgálat.

IJS

Lovasvonulási útvonala

Szentgyeházi Hírlap - 2006. október

3. oldal

1. Újságcikk, meghívó (forrás: Szentgyeházi Hírlap, 2006. október. XV. évf.)

2. Vágta (Danis János felvétele, 2012;
<http://www.szentgyehazihuszarok.hu/keptar/category/12-2012-oszi-hadjarat-toborzout-dj>)

3. Vizuális elemek (Garamvölgyi György felvétele, 2015)

4. Huszárroham (Palotai Hédi felvétele, 2014;
<https://www.facebook.com/szentegyhazihuszarok/photos/a.518901024912597.1073741876.338526056283429/518901498245883/?type=3&theater>)